

NUTTIG EN NOODIG ⁸

SPELDBOEKJE,

Dienende om iemand na
de hedendaagse, meest-geagt-
ste spelding te onderwyzen.

Dezen Druk / zeer nauwkeurig nagezien /
en van de vorige feuten verbeterd.

NED.
LETTERK.

NED.
LETTERK.

Te ROTTERDAM,

Gedrukt by ANTHONI VAN ZWAAMEN,
Boekverkooper op 't Stegger; aan de
Koozenweg.

2 VOORREDEN.

GOEDGUNSTIGEN LEZER;

Het is genoegezaam bekend / dat in de-
 scheide Naambachjes / zoo door nabol-
 ging van de oude Spelding / als door
 't herdrukken / ontallyke fouten zyn
 ingesloven: ik heb dan op my genomen
 dit werfje t'samen te stellen / om de Scholieren
 op een gemaklyke wys te konnen ondertuyzen.
 Dit nabolgende zal konnen tot ondertuyg dienen.
 De woorzen aan, staan, gaan, en diergelyke /
 spelde ik met aa, met ae; De woorzen die in 't
 meerboud / konnen en moeten met d booztgespeld
 wozden / spelde ik in 't eenboud mede met d; als
 hoed, goed, om dat men zeyt hoeden, goeden.
 In plaats van ch, spelde ik met g in diergelyke
 woorzen; gerechtigheid, slegt, regt; ck is by
 my ook met gangbaar / spelende / ik, ryk, sterk.
 't Is ook te slegt te spellen coopen, klimmen,
 maar men moet spellen / koopen, klimmen,
 met k. hekken, gekken, trekken, en dier-
 gelyke moeten met kk gesteld wozden. De y
 stel ik in diergelyke woorzen / als my, gy, zy.
 Om lichtsheids wil / heb ik de f dikwyls booz ph ge-
 gebruikt; om dat ze de klanken kragt der ph heeft /
 en 't gebruik derzelve van de Grieken genomen is /
 die geen f maar ph hebben. De z agt ik zeer
 noodzakelyk op zyn plaats: daar beeltyds door
 misberstand f gesteld wozd. Het onderscheid der
 f en z zult gy best konnen merken / indien gy let
 op de klank van de Syllaben. Zoo gy merkt
 een sissing in de uitspraak / dan steld een f als Sam-
 son, Socrates: wozd gy die niet gewaar / dan
 steld een z, als zalig, zout, zuur, enz. Ende
 Wast-

2

he
ri
ge
de
of
br
ve
zij
en
go
de
in

V O O R R E D E N. 3

Wastaard woorden heb ik z niet waargenomen / latende de Latynse en Franse by haar spelling. Indien iemant de woorden boef, schroef, schrift, wil spellen boev, schroev, schriфт; met v op 't einde; om dat men in 't meerhoud speld boeven, schroeven, schriфten, ik zal daar niet tegen hebben. Wanneer hy hoven a, e, i, o, of u, gestelt ziet twee tittels / dan begint han dit getitteide letter een Syllabe: als beerven, Baena, lees beerven, Ba-ena, dit zyn wel de hoornaamste dingen daar in gemist word; heb die daarom hoort by een gehoegt. Zoa'er iets moagt zyn / dat u niet behaagde / duid alles ten beste. Dighbe

H. C. toegenegene Dienaar

N. N.

Vocalen, of Klinkletters zyn.

a / e / i / o / u / y.

Distinctien, of onderscheidinge en haer gebruik;
(,) Comma, afscheiding bereikt in 't lezen wat ademhaling.

(;) Semicolon, bereikt wat meer ophouden.

(:) Colon, word gestelt als de reden half uit is.

(.) Punctum, stelt men op 't einde van een reden.

(?) Interrogatio, Vraagteeken / stelt men agter een vragende reden / als; waar gaat gy?

(!) Admiratio, verwonderings teeken / stelt men in diegelyken zin / als; o Arme mens!

() Parentesis, tusschen-reden / is tweederley; der woorden of der zaken. Die der woorden staan tusschen een half vierkant: die der zaken tusschen een half rond. 't Gebruik is in den Wyzel klaar te zien.

4
 he
 ri
 ge
 de
 of
 br
 ve
 zij
 en
 go
 de
 in

NUTTIG EN NOOBIG

(^o) Apostrofe, is een wegneming van een letter / of letteren / als t Amsterdam, hooz te Amsterdam, t Heel-al, hooz het Heel-al.

(-) Copulatio, Koppeling / woꝝd gesteld in diergelyke woorden / als; Raad-huis.

(-) Divisio, deeling / geschiet op t laast van een regel / als t woꝝd niet heel uit kan staan / en moet gedeelt woꝝden als de Syllabe hol uit is.

Woorden van eene Syllabe.

A.	Wan	Ch.	Duyf	Gaets
Wal	Wed	Ch.	Duur.	Gaf
Wam	Wef	Daad	E.	Galg
Wap	Wek	Daal	Ced	Gang
Wan	Wel	Daat	Cel	Geel
Ward	Wen	Dag	Gen	Geest
Was	Wes	Dal	Gerst	Ging
Wat	Went	Dam	Geuw	Glad
Wit	Weer	Dan	Egt	Glang
Wf	Weest	Dag	El	Glag
Wg	Wier	Deel	Eind	Gom
Wmpt.	Wies	Der	Erst	Gozt
W.	Wiar	Dez	En.	Goud
Wa	Wlaag	Dief	F.	Graag
Wadh	Wloed	Dien	Faam	Graau
Waal	Woer	Dier	Feil	Graat
Waan	Waut	Dies	Fieit	Grauw
Waar	Wug	Dood	Flit	Grauw
Wants	Wug.	Dooz	Fou	Grauw
Waat	W.	Dooz	Fyn.	Heel
Wang	Ceel	Dyft	G.	Heel
Wad	Cier	Dyuf	Gaaf	Nem
Waf	Cys	Duz	Gaan	Deer
			Gaan	

Meg	Kan	Lid
Mek	Kay	Lied
Mel	Kar	Lier
Hem	Kaar	Ligt
Hen	Keel	Ligt
Hert	Klaagt	Lomp
Milit	Knodde	Lugt
Hoed	Knoel	Lust
Hoer	Knoop	Luur
Hol	Kragt	Lof
Hon	Kraal	Lym
Hond	Kreik	Lyn
Hop	Krug	Lyst.
Hout	Krug.	Ma
Huur	K.	Maagd
Huis	Kaast	Maal
Hugt.	Kaag	Maan
H.	Kaan	Maag
Ha	Kaast	Maat
Haagt	Kaau	Mali
Haar	Kaf	Mal
Hagt	Kag	Man
Higt	Kam	Mast
Hoh	Kamp	Mat
Hol	Kang	Meel
Hong	Kast	Meer
Hood	Kat	Mees
Huist.	Keem	Meew
H.	Keen	Mih
Kaal	Keey	Mind
Kaam	Keer	Myn
Kaar	Keer	Mier
Kali	Keuw	Minst
Kam	Key,	Mist

xv
 he
 ri
 ge
 de
 of
 br
 ve
 zij
 en
 go
 de
 in

6

NUTTIG EN NOODIG

Mits	Daars	Quel	Spaan
Mol	Daauw	Quist	Staap
Mom	Dad	Quyl	Stamp
Mond	Daf	Quyt.	Stand
Mooy	Dagt	f.	Steel
Moog	Dand	Haad	steen
Mul	Dark	Haag	styl
Muur	Dast	Haam	straat
Muis.	Deen	Haau	Strik.
M.	Deer	Had	T.
Maad	Deet	Hag	Taak
Maam	Dek	Hak	Taan
Maan	Den	Ham	Taart
Magt	Dest	Hanst	Tantst
Mam	Dick	Heen	Tan
Mat	Dlak	Hien	Tand
Meef	Dlanh	Hied	Tang
Meem	Dlag	Homp	Tay
Meen	Draal	Hood	Tayw
Meer	Draam	Hook	Teen
Mooy.	Draat	Hoom	Teer
O.	Drah	Hooz	Téer
Og	Dral	Hug	Test
Olm	Druft	Hugg	Tice
Oog	Dul	Hyst.	Col
Ook	Duy.	S.	Coon
Oam	S.	Slak	Craag
Oay	Quaad	Smaad	Cragt
Oast	Quaal	Snaar	Cugt
Op	Quakh	Snoel	Cung
Oud.	Qual	Snood	Cwist.
P.	Quam	Snynd	U.
Paal	Quast	Sop	Hur
Paard	Qucel	Spad	Hyl.

D.	Dolf	Manzien
Daal	Dolk	Manzigt
Daan	Dogn.	Hard-bey
Daar	D.	Hardig
Dal	Ds	Harer
Dalk	Dh	Hagen
Dan	Dl.	Hiker
Dast	Z.	Hidus
Deer	Zamb	Alleen
Déer	Zaag	Ampten
Del	Zaal	Amptan
Dest	Zaan	Amier
Dink	Zal	Appel
Dooz	Zeen	Arbeid
Dzaat	Zerp	Argwaan
Dzagt	Zeer	As-put.
Dzout	Zeeuw	Baarden
Dzigt	Zied	Baerzen
Duur	Ziek	Baden
Duist	Ziel	Bassen
Dyf	Zool	Baken
Dyg	Zout	Balken
Dyl.	Zwaart	Balken
D.	Zwaan	Balken
Dang	Zwart	Bannen
Daan	Zwel	Barbaan
Daerb	Zwigt	Bassen
Dal	Zwol	Beeljen
Dant	Zyl.	Beenen
Dcent		Beeren
Dest	Twesillabige	Beerten
Dieg	Woorden.	Bedde
Digt		Bessen
Dind	Handagt	Begijn
	N 4	Beken

xv
he
rin
ge
de
of
br
ve
zij
en
go
de
in

NUTTIG EN NOODIG

Behen	Daaglyc	Dunken
Bekken	Daacom	Duiben.
Beigen	Dagen	Eben
Bellen	Dag-loon	Eerlyk
Bezoeft	Dal-pan	Erzaam
Berou	Dal-luy	Ebben
Bezagt	Dampen	Edel
Beziefert	Darmen	Effen
Beziefert	Dartel	Ega
Bewind	Deelen	Eggen
Bidden	Deernis	Egel
Bidder	Deftig	Ellen
Biehoef	Degen	Elbe
Biggen	Dekken	Enten
Bakken	Deenen	Erben
Bollen	Dertel	Eben
Boorſman	Derben	Ertel.
Borren	Dienaar	Fabryk
Borger	Dierbaar	Falkiel
Borſ-put	Dieren	Fatſoen
Borſ-aar	Dingsdag	Fielten
Bzander	Dogge	Fluweel
Bzand-wagt	Dalle	Foppen
Buneman	Domme	Fuſtyl.
Buiſman	Dander	Gaarde
Bz-wyf	Dool-hof	Gaarne
Bz-zit	Dooze	Galgen
Bzten.	Doobe	Gantſen
Cieraad	Dzempel	Ganzen
Cierlyk	Dzonhaact	Garben
Emgelen	Dzoppel	Geiten
Emier	Dzuppen	Gebei
Erhel	Dzmben	Geber
Effen.	Dul-huis	Gierig

Gieten.	Hoogte	Klugten
Gladder	Hoyman	Knaauben
Glazen	Hozen	Knozen
Golben	Huisbouw	Koosten
Gomme	Huishuur.	Kragten
Goydel	Jaarlyk	Krahen
Gzaten	Jaarmarkt	Kranimen
Gzotten	Jagen	Kruppen
Gzypen	Jager	Krupken
Gzysheid	Jagt-hond	Kunsten
Gulzig	Janken	Kuyben.
Gunstig.	Jeugdig	Laasnis
Haasje	Jokken	Ladder
Haantje	Jonkheid	Laffe
Haarbyeed	Jonkvrouw	Laffeid
Hagel	Juffrouw	Lagen
Hakken	Jufte.	Lager
Halle	Kaalheid	Lamme
Hammen	Kaalkop	Lange
Hanen	Kalki-pot	Lasten
Hartog	Kalben.	Laden
Haspel	Kammen	Leeme
Hekel	Kampen	Leeren
Hekken	Kampbaan	Leerzen
Haben	Kanker	Leenwen
Haber	Kantuen	Lied'ren
Heerlyk	Karper	Liefde
Hestig	Karbeel	Liegen
Helsen	Kennen	Loode
Hemdden	Kerben	Loome
Hemd-rok	Kiezen	Looze
Herten	Kisten	Luywaard
Hertje	Klaarheid	Luywaat:
Hebig	Klagen	Maagden

xv
 he
 rit
 ge
 de
 of
 br
 ve
 zij
 en
 go
 de
 in

10 NUTTIG EN NOODIG

Maandag	Miskier	Poozen
Maanden	Nimmer	Pzalen
Maag-lugt	Nippe	Pzanten
Maaden	Noodig	Quaadjheid
Mager	Noodlot	Quad-licest
Magten	Nogtang	Quadde
Maiken	Noozde	Quahiel
Malen	Nygen.	Quanfuis
Mannen	Omme	Quartel
Marling	Onder	Queien
Meel-pot	Onkruid	Queilen
Meezen	Onhuis	Quest-goed
Mieren	Oordeel	Quispel
Modder	Ozlog	Quyten.
Moffen	Ozzaam	Quadsmant
Mogen	Ober	Raden
Moogden	Oudheid.	Ragen
Mozgen	Paarden	Rammen
Mudde	Paubwen	Rantsoen
Mugge	Padden	Ratpu
Mungu	Palkien	Reden
Muren.	Palen	Regter
Naarheid	Panden	Rhel
Naarstig	Papier	Reye
Nader	Pantey	Reyger
Nagten	Pek-lyoeli	Reyzen
Nalieu	Pekel	Ringen
Naatje	Peper	Rokken
Neerwaarts	Pecili	Rollen
Negen	Pikien	Rampen
Nepen	Pillen	Rotten
Netten	Pimpel	Roover
Neyzen	Pistoal	Rugge
Nigten	Pooten	Rust-pgd

Rust-

SPEELD-BOEKJE.

11

Rust-plaats	Stemme	Tgger.
Ruginoer.	Sterlie	Nwe
Raffraan	Stierman	Nygen.
Ralaad	Stinken	Daartuig
Ralet	Stofken	Daarbaar
Rappen	Stollen	Dadem
Schaamrood	Stomme	Dallen
Schandaal	Stozen	Dangen
Schandbleit	Straffen	Dasten
Schenden	Straten	Deder
Schellen	Strepen	Degen
Scheren	Stroopen	Deilen
Schepel	Stroppen	Denen
Scherimen	Stuben	Derwen
Schypben	Stygen.	Derwer
Schulden	Taan-huis	Dieren
Slagzy	Taarten	Deilen
Slagveld	Tadbert	Dinken
Smidje	Tasse	Dissen
Smyten	Talen	Disser
Snyder	Tammer	Dodde
Smyter	Tanden	Dalkrysk
Spaden	Tarwe	Dollen
Spalkien	Temmen	Doysten
Spazren	Tempel	Dragen
Spellen	Tiskien	Dragtshuit
Sperwer	Tinne	Dzezen
Spiering	Todde	Dzien
staande	Tomme	Dzoutwen
stamper	Toozse	Dzoutw-mens
stazren	Trouwden	Dybdag
steenen	Truwvel	Dyken
stellen	Twintig	Dyking
	Twisten	Dygen

Dyker

12 NUTTIG EN NOODIG

Dyber.	Zuid-hoek	Beleggen
Maaghs	Zuurmond	Beloben
Maarheid	Zygen.	Bengden
Magen		Berispen
Maken	Drie Syllabige	Beroemen
Mallen	Woorden.	Bespieden
Mannen		Betamen
Warmen.		Bitterlyk
Ober	Wangezigt	Blydelijk
Oken	Wankteben	Boom-oly
Oker	Wanroepen	Bzaambezp
Oker	Wberdam	Bzand-prec
Oken	Wdmiraal	Bzoutwery
Ozer.	Wfdzagen	Bzuidgom
Saden	Wfhouwen	Bulleball.
Sagen	Wkherman	Cierlyfheid
Sakken	Wtingfheng	Cesareen
Salen	Wrdydzam	Cyfferen.
Sandig	Wrmelyk	Dadelboom
Sanger	Wrmoele.	Dagelyc
Sadheid	Wnkieren	Derde maal
Seden	Wnkieren	Denkwaardes
Regel	Wdenken	Dommekragt
Regen	Wbedyegen	Donderdag
Zeilen	Wbedwingen	Dootfthen
Reiden	Wbegeerlyk	Duuragtig.
Zichte	Wbegeerte	Ebedom
Zielen	Wgebeven	Erbaarfheid
Ziertje	Wgezaben	Enigheid
Zoomen	Wgeieten	Erzuchtig
Zondag	Wfhoeden	Engelman
Zondaar	Wfhouden	Ergeren
Zout-bat	Wfklagen	Eufrates
Zugten	Wfkladden	Europa.

Firmament	Hertogen	Lendenen
Fonteynen	Heimegh	Leugentaal
Fzoutier-stad.	Hinderen	Ligtelyk
Gebergte	Hoenderen	Ligtemis
Gebieden	Hoobaardig	Lufteren
Gebouren	Hutwelyk.	Lufter-ryk.
Gedachtig	Indiaan	Magerheid
Gedenken	Ingeband	Magtelooſ
Gehoozzaam	Inhouden	Makelaar
Geleden	Inhalen	Mangelen
Geleiden	Inlaſſen	Mantel-hout
Geleking	Inlaten.	Meesteren
Gemeenlyk	Kaars-maker	Meſ-maker
Gemeenzaam	Kakelaar	Mandering
Genezen	Kakelen	Mimelyk
Genoeglyk	Kamelen	Mofenaar
Gestadig	Kamerling	Mooſdenaar
Gezelschap	Kandelaar	Moffelen
Gierigheid	Kanonglyk	Muyzebal.
Gozygnen	Kappellaan	Ma-aper
Gzabime	Kaſtanje	Mageien
Gzotelyk	Kemiffe	Magtegaaf
Gzoot-moeder	Kieck-miffe	Mamelyk
Gzoot-bader.	Kieckendief	Meerſteylyk
Haanſteylyk	Kinderen	Regentien
Hagelen	Kinder-meid	Reſtelen
Handgifte	Knozeipot	Reſteling
Hane-ham	Kouſeband.	Nieuwigheid
Hazelaar	Lammetje	Roendaar
Hazelwind	Lantaren	Rydgheid
Helbardier	Laberen	Rynagel
Harbigheid	Leg-venning	Ryptange.
Herſepan	Leckerheid	Onkernoot
Hertelyk	Leckerlyk	Onderbaan

Onessen	Haad-kamer	Verboemen
Ongefen	Krademaker	Verdraajen
Ongezond	Kegendast	Verdzieten
Onkuisheid	Kegeren	Verdzinken
Ontbieden	Kegenen	Verdzagen
Ontbinnen	Kegtebeerdig	Verdzinken
Ontbyten	Kemighid	Vergeten
Ontdeken	Kes-mantel	Vergulden
Ontteeren	Kegter-stael	Verkilaren
Ontfangen	Kimpelen	Verkrygen
Ontthalzen	Koer-maker	Vermauen
Ontkleeden	Kommelen	Verfchijking
Ontleenen	Koobening	Verfmaden
Ontloopen	Kijfchik.	Verstellen
Orzdeelen	Salpeter	Verteeren
Orzlogen	Sanguineus	Vertoogen
Orzaken	Schimmelen	Vertroosten
Onderling	Schoenmaker	Verhoeren
Overgaan	Sommelen	Verwipen
Ogebaar.	Struifelen	Verzagten
Paardestal	Struifcooberg	Verzaggen
Parlement	Swabel-stok.	Vierendeel
Parelsnoer	Teekenen	Voorden
Peerboomen	Tichelen	Vromelgh.
Peure-mes	Timmerhondt	Waarnemen
Perf-knipen	Tintelton	Wandelen
Predikant	Tralien	Wanlichbaar
Predikstoel	Tuimel-geest.	Wapenen
Pruimboomen.	Vagebond	Wederstaan
Quaadvantige	Vagebuur	Weduwe
Que-appel	Verhergen	Werdiane
Quist-ilver	Verzanden	Wegeren
Quist-pennig	Verberben	Wiffelen
Quie-bad.	Verdieneu	Wittchoud

Woeftyne	Openhoud	Zilverwerk
Woerden	Ufelgh	Zinnelyk
Wouderlyk	Overaan.	Zoggbuldig
Wogteken	Zandagtig	Zuurdeefem
Wetheid	Zietogten	Zuiverheit.
Wegelyk.		

De 12 Maanden.

Januarius,	Louw-maand.
Februarius,	Spykheilmaand.
Maart,	Lente-maand.
April,	Ging-maand.
Mey.	Woeey-maand.
Juny,	Wiede-maand.
July,	Hoop-maand.
Augustus,	Dogst-maand.
September,	Herfst-maand.
October,	Wyn-maand.
November,	Slagt-maand.
December,	Winter-maand.

Men verhozt sommige Maanden op de
volgende wyſe.

Jany Feby Augty 7^{br} 8^{br} 9^{br} x^{br}

Iemand zou mogen denken/ waarom men
September by verhozing met 7/ October met 8/
enſ. ſchryft; dien zy tot antwoorde: Dat de Ro-
meinen 't Jaar ylagten te beginnen met Maart, die
d'eerſte Maand was: tellende dan van Maart, de
eerſte /zal men bevindē /dat September de zebende;
October. de agſte; November de negende; De-
cember de tiende Maand is: die van wegen 't getal
300 genaemt worden; want Septemb. betekent
zeven; Octob. agt, Novemb. negen, Decemb.
tien: en worden daarom niet 7/8/9/x. ſchry-
ven. Naderehand heeft Nama Pompilius by de
tien/

tien / nog twee Maanden, naemtelijck Januarius: ter eeren van Janus, en Februarius van Februus hy gedaan.

Dele missen in 't schyben banden Dagen Maand stellende (by boozbeeld) den 1 en January, February, Maart, enz. daarze behooren te schyben den 1 en van Januarius, Februarius, Maart, enz. Dewyl het niet en is den 1 en Januarius, maar den eersten dag van Januarius enz. Dog die zoo boozigtig sijn datze January, February, met twee kleine ii, niet y, op 't einde schyben / die moeten in zulken gebal het boozdeken van booz de Maand niet stellen; maar 't zal bequiger wezen het boozdeken van te gezuissen.

De Zeventien Provintiën.	Ryken en Landen.	Mals-land West-salen Sueden. Steden. Amsterdam Antwerpen Bazel Beihelheim Breda Buggen Bussel Dantzig Dordrecht Eulshuyzen Frankfoort Gent Haarlem Jerusalem Konstantinopolen. Leu
Artois	Arabiën	
Baband	Barbaryen	
Selderland	Bohemen	
Groningen	Denemarken	
Venegouwwe	Duitsland	
Holland	Engeland	
Lomborg	Hongaryen	
Luxemburg	Italiën	
Merchelen	Lombardyën	
Namen	Mesopotamiën	
Ober-pffel	Noordwegen	
Utrecht	Oostenryk	
Dalkenborg	Polen	
Daanderen	Duyssen	
Diefland	Svanjen	
Zeeland	Turken	
Zutphen	Zankryk	

Leeuwwaarden	Hobemer.	Zeylmaker
Leuven	Hubeliet.	Zwaardbeger.
Luph.	Kassier	Gemunt Geld.
Middelburg	Kereboeter	Agentwintigen
Milanen.	Kleermaker	Angeloten.
Mazareth.	Kramer	Bianken.
Neurenburg	Kruidenier.	Daalberg
Nimwegen.	Landmeter	Dubbeltjens
Paris.	Leydekier	Duyten
Roemen	Lyndzaajer	Dukaten
Rotterdam.	Loodgieter.	Dukatens.
Staboren	Messemaker	Goudcienwen
Straatsburg.	Metselaar	Goudblizen
	Muntmeester	Gzootjens
	Medicyn.	Gulden.
	Naaldemaker.	Kroonen
	Puykmaker	Krugzaten.
	Doortier.	Muten.
	Quakzalber.	Oortjens
	Scheermester	Penningen
	Schuder	Pistolerten.
	Schipper	Realen
	Schijnmaker	Rijksdaalber
	Schijnmaker	Rozenobel.
	Schuyver	Schellingen
	Steenhouwer	Stootters
	Steenwyper.	Stuybers.
	Timmerman	Vier en meer
	Tinnegieter.	Sillabige
	Valkemer	woorden.
	Vettewarer	Augenaani-
	Vleeschhouwer.	heid
	Zadelmaker	Vanstootigh
	Zepjeder	Vanbegtinge

ky
he
rin
ge
de
of
br
ve
zij
en
go
de
in

Admiraliteit	Egtscheydinge	Kuyfendieben
Wgezonderd	Eubogelen	Kybagien.
Amerika	Ellebogen	Landerpén
Vugftb. aligheit	Ellebelghen	Wederereyder
Antropomozfi-	Erfgenamen	Ligtgeloobig-
ten	Ebenmagtig.	heid
Azyn-makery.	Fatandynen	Ligtbeerdighe-
Beantwoozden	Fielteryen.	den
Beringelen	Gedurende	Ligtelyken.
Wfooberinge	Gelykfozmig	Maamerlykheit
Weballigheden	Geluzigheit	Maranatha
Wboozderen	Genoeglyk	Wedebeelzaam-
Wbezidigen	Gezegtigheit	heid
Wbewimpelen	Geftadigheit	Melankolyk
Wzandebyn-	Getrouwigheit.	Middelmatig
bzander.	Haltzazigheit	Mildadighe den
Wierlykeden	Handhabenen	Mietelhoomen
Wtroen-fchil-	Hartnekkigheit	Mafatigheit
len.	Heerszugtigheit	Wroepunge
Wattelhoomen	Weynelykheit	Wederweringe
Wameaten	Winderlagen	Wroodluendig-
Wdiamanten	Wroobaardighe-	heid.
Wdiebaarheden	Wroob.	Wroftandbaftig-
Wdieberyén	Wroagt-Godinne	heden
Wdampelingen	Wroingende	Wroerdaniglyk
Wdoozlugtigen	Wroingezongen	Wroerdhouden
Wdronkenschay-	Wroionende	Wroerdbinden
pen	Wroboegende.	Wroerdwopen
Wdubbelfertige	Wroaarzberhoos-	Wroerdzochten
Wdubbelzinnige	Wroerz	Wroerdwinne-
Wduersdybe-	Wroaartemaker	Wroerlykheit
renen.	Wroant - krame-	Wroerblazinge
Wdelingedig	Wroer	Wroerzponheylk
Wderftelingen	Wroamer-fylen	Wroerzmoedigheit

he
ri
ge
de
of
br
ve
zij
en
go
de
in

Oberblyben	Kommelzode.	Wroozfpoedig-
Oberdadigheit	Wroamaritaan	Wroink
Oberdenken	Wrofcherypgrze	Wroymoedigheit
Obergeben.	Wrofgildbergen	Wroandelyk.
Wroardeftaarten	Wroftandbaftig-	Wroayendzager
Wroaftepbafiker	Wroheid	Wrowatermolen
Wroditbezogger	WroSumon.	Wrowateranden
Wrodtplegigen	WroTayntferye	WroWederhoorige
Wropraalteekenen	WroTimmerazy	WroWefpreekend-
Wropryncelyk.	WroTunteleide	Wroheid
Wroquaadaarzig-	WroToehoozderen	WroWyn-arhoaf-
Wroheid	WroCreuriglyken	Wroden
Wroquaabgezeld-	WroTuyntlagug	WroWinterkoning
Wrofchap	WroTwiftgeryg-	WroWifpeltunerg.
Wroquadertieren	Wroheid.	WroWdelykhen
Wroquygeftholden.	WroDeckoudigen	WroWderloofheit.
Wrokanyzaligheit	WroDerfchijkkelyk	WroZagtmoedig-
Wrokanfoeren	WroDerbaardigen	Wroheit
Wrokazerné	WroDerbaardelyk	WroZunnelykheit
Wrokedelykheit	WroDerwonderen	WroZorgbuldig-
Wrokedencing	WroDerzadigen	Wroheit
Wrokegtmatigheit	WroDreezagtigheit	WroZwaarmoedig-
Wrokegtbeerdigheit	WroDreendelykheit	Wroheid.
Wrokommelingen		

Tweede A. B. van vier en meer Sil-
labige moeijelyke woorden.

Wroandboordlampen	WroWjellende
Wroancenfchakelen	WroAgtebarheden
Wroardgezundheit	WroAgteerenboegende
Wroadereingedroedzels	WroAgteratunge

he
rin
ge
de
of
br
ve
zij
en
go
de
in

Mantswartelen	Gewetens-dwang
Amptenaren.	Goedergeluk-zegster
Beampfchylgber	Goetmeider
Begunfelen	Gynfachte
Beinddeling	Gzootelg-gebugte.
Beraadflagungen	Haben-meester
Beipregeunge	Heinelsgezindheid
Beurtwiffelingen	Hoofdzaaklyk
Beuliehoornen	Hulpeloofe
Bezagtig-bzieben	Hulpmiddelen
Bevindheden	Huisgenoten.
Bimelandg-baarder	Idumeeuse
Biffchoppelyke	Ierlanden
Bloedboflege	Indompelingen
Bly-eindipelen	Inmengelen
Bodemary-bzieben	Inwenteling
Boekzaal-fchylben	Italiaanf.
Buftenfpariglyk	Keurbofzkeindammen
Bzjeloofigheid.	Koopbaardf-fcheyen
Cederen-hout	Koofberloren
Cnyzes-boornen.	Koofelhaofbüg
Dagbaardinge	Krygs-gereedfchappen
Dweeperpen	Kafhaetigheden
Dwingelandyten.	Karrier-tafiken
Genfgezindheid	Letterzifterpen
Gerft-baderen	Leugendigteren
Eygeninnigheid.	Loon-bederberf.
Fluwele-talbert	Maantaninge
Fafteringen.	Mahometanen
Gerftdyberpen	Marioeynen
Gelonfs-leeringen	Martelbommett
Gereedfchappen	Menfem-moozder
Gerigtg-offfeningen	Medelberkinge
Gebeufbeigb	Mifpelbloemen

Maant

Maanheuriglyk	Parlements-Meeren
Nedergebogen	Perzoan-boofzunge
Nederfoztende	Pyntberbeeldinge.
Nieuwsgieriglyk.	Quartiermeester.
Onmenfchelgkheid	Rubier biffet
Onberanderlykheid	Rufteloofheid
Onberbeelvelykheid	Ryphfchuddingen.
Onbertwooftefch	Schermutzelingen.
Onbeflammelyk	Scheepnummerheden
Onberiffelyk	Schiffgeleerden
Ongenaakbaar	Schuldbehteniffen
Ongenoedig	Spytbinigheden
Omafperrelyke	Spytkaderen
Onfterffelykheid	Stezelykery
Onberantwoofdelgk	Stoumoedelgk
Onberderffelykheid	Struykrooberpen.
Onwebezwoepelgk	Tegenboeterf
Ozgerfelen	Trompetten-gefland
Ozkanfregginge	Tweederhande.
Oof-Indifche	Verbittering
Ovenhertigheid	Verbondg-bzculien
Oproemaher	Verdwyningen
Oufchuddingen	Verquiflingen
Oufzakegk	Verzamelingen
Oberal-tegenwoofdig- heid	Verzeiffandiging
Obernoeminge	Wloekberwantfchap
Obernatuur-wet	Wrebehandelingen.
Obertolligheben	Wazeggerpen
Oberdwerffen	Wazmoezierfterf
Ober-eenftemmenbe	Wecelbs-gezinde
Oberhandrepen	Werfftelgheid
Oberheerfchende	Witgeplaafterde
Oberftroomende.	Wef-Indifche

he
ri
ge
de
of
br
ve
zij
en
go
de
in

22 NUTTIG EN NOODIG

Wetenschappen Zee-gezoogten
 Hierookbaten Zilverfmeden
 Wyperzhalcken Zomerzoogte
 Wumeen. Zonneftralen.
 Zagtzinnigheit

Namen van Menschen.	Anna Antony Auceinus Aquila Afaxad Aemmius Aenoldus Aetarceres Afferus Athanazius Aurelius Aza. Balaam Balthazar Banafas Baber Barchajas Barnabas Bartholomeus Bartimeus Barug Baudartius Berlaeminus Benjamin Boas Beenardus Boetius. Cecelia	Cefas Celfina Celijs Cefar Chyftomus Chyftiaan Cicero Cyprianus Cyllus. Valida Dammes Daniel Darius Datian Dabid Debora Demosthenes Diana Difcina Dina Diogene Dionizius Dich Domitianus Donatus Dorothea. Efrain Ebert
------------------------	---	--

SPELD-BOEKJE. 23

Eliazar Eliahim Elind Elizabeth Emathan Erementia Emmanuel Epifanius Eyscopus Erasmus Eneftus Eraig Efan Ebdas Egrom Eubulus Euryides Eusebius Etea Eberardus Ezechiel Ezemus. Fabianna Felix Ferdinandus Filippus Firmus Fytje Flora Floriz Forestius Fortunatus Fancoutje Fancigtus	Federik Fulmina. Gabriel Geetruyd Geesje Gerard Gerhard Gezic Gideon Gillis Gysbrecht Gohat Goofen Gobert Gregorius Gustabus. Harmian Harper Hector Helena Helias Hendrik Herculus Hester Hepkje Hieronimus Hielarius Hillebrand Hillegond Hilleje Holofermus Horatus Hubertus Hugo	Hypermeftre. Jafet Jakoba Jakobus Janette Jaquemynje Jasper Jazon Jestha Jeremias Jefus Joachim Joattian Job Johanna Johannes Jonathan Joost Joris Jofefus Jozias Jozef Judit Justina Justus. Kain Karel Karcilus Kasparus Kassandra Katharina Kilianus Klaas Klara
--	--	--

Element	Melchizedec	Pantaguel
Kommer	Melis	Parmena
Koznelia	Mitridate	Patritius
Koznelis	Michiel	Paulina
Kirantijs	Mose	Paulus
Kunera.	Modon.	Penelope
Lambrecht	Maasson	Petrus
Laurens	Mabal	Petronella
Lazarus	Mabot	Pieter
Leonardus	Marcissus	Plutarchus
Leonor	Mathan	Pontiaan
Lebinus	Mathanael	Pythagoras
Lebia	Meander	Quadate
Lyntse	Mebuchodonq	Quartilla
Liebe	302	Quintiana
Loth	Meeltse	Quintyn
Lukas	Mero	Quintissian
Ludovicus	Mestoz	Quiryn
Lucretia.	Mieszje	Rachab
Maarten	Mitand	Rachel
Maaylie	Nicolaas	Rafel
Magdalena	Nicodemus	Ranzobius
Magieltje	Ninus	Rebecca
Manasse	Niwe.	Remyer
Mozbocheus	Obed	Robert
Margareta	Oba	Rokus
Maria	Odolfus	Soelard
Martja	Oitabiaan	Soelos
Marcus	Oisert	Sombout.
Martinus	Olybier	Sabol
Matthan	Olympias	Salomon
Mattheus	Ononias	Sampson
Mefiboset	Origenes	Sammel
Melchior	Ozijs.	Sandryn

Sara	Cubal.	Wouter
Sebastian	Uleg	Wybrand
Silvester	Urbanus	Wynand.
Socrates	Urias	Faberus
Sulpitia.	Ursi	Fantus
Tacitus	Ursinus	Fantippe
Tanneke	Ursula.	Fenocratus
Tantalus	Valentyn	Ferres.
Tatia	Valentius	Ada
Certulianus	Wailig	Ameneus
Teunig	Venus	Uperus
Thamar	Veronika	Uybrand
Theoborus	Vespasianus	Uylenburg.
Theofratus	Virgilius.	Sacharias
Theophilatus	Walboog	Sachis
Theophilus	Waldbamina	Zebedeus
Tibertus	Watraben	Zebechias
Timotheus	Warnard	Zenobius
Titus	Wentelaus	Zenon
Tobias	Willeboog	Suzanna
Trynse	Willem	

Eyge namen uit de H. Schriftuur.

Abednego	Abdus
Abel-Magedala	Abdonibech
Abel-Miriam	Abasberos
Abi-Nibon	Amplias
Abidam	Andzanicus
Abiezec	Apelies
Abihail	Aquila
Abihu	Kristobulus
Abimael	Ashurceius.
Abisrah	Balash.

xi
He
ri
ge
de
of
br
ve
zij
en
go
de
in

26 NUTTIG EN NOODIG

Barzilai	Hanam
Basmath	Heber
Biliam	Heli
Boog.	Herodio.
Cainam	Jahaziel
Eham	Janna
Charbona	Jared
Cheram	Jehar
Chesed	Jehod
Chelab	Jedib-jah
Chambam	Jegarsthabuta
Cossam.	Jubhiam
Darda.	Jutheeam
Ebedmelech	Jochered
Ebenhaezer	Jonabab
Ehad	Jorum
Emodam	Jose
Eliezer	Jozabad
Elhaza	Jsinael
Emmelech	Jstaschar
Elsthamah	Jthamar
Elisaphan	Julia
Elhana	Junia.
Enali	Jrathath
Epenetus	Jreboz-laomer.
Eraftus	Jrachis
Esi.	Jamech
Gehazi	Jemuel.
Gerzum	Jnaath
Gomozra.	Jnaacha
Hachila	Jnathie
Hadadezer	Jnathion
Hadoram	Jnachpelah
Haniel	Jnadi
Hananuel	Jnagdiel

Ma

SPELD-BOEKJE.

27

Magoz-miffabit	Sabzag
Maherchahalczagzag	Schaban
Maman	Satahiel
Mataleel	Sammua
Massa	Saruch
Mattat	Sarepta
Matthatia	Sarphat
Matfusala	Secar-Taschub
Melchi	Schdoletch
Meriba.	Semeus
Mejor	Seth
Maggai	Senacherech
Maim	Sifera
Merens.	Sospater
Paroba	Sodoma
Peris	Stathyn
Phaleh	Siriën.
Phebe	Shaboz
Philegon	Shamar
Philologus	Siglath-Dilezer
Piscilla.	Siphena
Rabba	Shummin
Rabsaken	Sobiah
Rabsaris	Sophet
Rameses	Siphosa
Samathaim	Sudal-Kawa
Rahina	Syrus.
Raphidim	Tchai
Rechoboth	Uta
Rehabeam	Uphacsa
Remalia	Uphaz
Sybal.	Urbannus
Saibum	Uram
Saieam	Uza
Sabeers	Uzki.

Ma

he
ri
ge
de
of
br
ve
zij
en
go

de
in

Zachariah	Zibiah
Zadok	Zidon
Zafe	Ziklag
Salmon	Zilla
Zaphath	Zin
Zarhan	Zion
Zebaoth	Zippora
Zedolim	Zobah
Zebul	Zoan
Zebulon	Zohar
Zedekiah	Zoheth
Zelayhead	Zophar
Zephaniah	Zophim
Zereh	Zora
Zerubabel	Zur
Zeruja	Zurik
Zilba	

De Boeken des O. Testaments.
Zeventien Historische Boeken.

	Cap.		Cap.
Genesis	50	2 Samuël	24
Exodus	40	1 Der Koningen	32
Leviticus	27	2 Der Koningen	25
Numeri	36	1 Der Koningen	26
Deuteronomium	34	2 Der Koningen	36
Josua	14	Efra	10
Rigteren	21	Rehemia	13
Ruch	4	Ester	10
1 Samuël	31		
		Vyf Leerboeken.	
Job	42	Salomon	31
Psalmen	150	Eccliesiastes of Predik.	12
Prov. of Spreuken		Hooglied Salomons	8
		De	

SPELD-BOEKJE. 29

De 4 groote Propheten.

	Cap.		Cap.
Jesaja	66	Ezechiel	48
Jeremia	52	Daniel	12
Klaagl. Jerem.	5		

De twaalf kleine Propheten.

	Cap.		Cap.
Hozea	14	Habum	3
Josel	3	Habakuk	3
Amos	9	Zefanja	3
Obadja	1	Haggai	2
Jona	4	Zacharia	14
Micha	7	Maleachi	4

De Boeken des N. Testaments

Vyf Historische Boeken.

	Cap.		Cap.
Evang. Matth.	28	De Handelingen der Apostelen / beschreven	
Evang. Marcus	16	door Lukas	28
Evang. Lucas	24		
Evang. Johanni.	22		

Leerchristen, of een-en-twintig Apostolische Brieven.

	Cap.		Cap.
Den Zendbrief Pauli		teusen	3
aan de Romeinen.	16	1 Aan Timotheus	6
1 Aan de Korinthen	16	2 Aan Timotheus	4
2 Aan de Korinthen	13	Aan Titus	3
Aan de Galaten	6	Aan Filemon	1
Aan de Efezen	6	Aan de Hebræen.	13
Aan de Philippenzen	4	2 Aan de Thessaloni-	
Aan de Colossenzen	4	teusen	
Aan de Thessaloni-			

De

De Algemeene Zendbrieven.

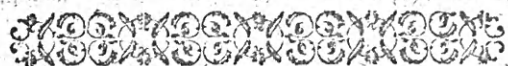
	Cap.	Cap.
Jakobi	5 2	Zendb. Johannes 1
1 Zendb. Petri	5 3	Zendb. Johannes 1
2 Zendb. Petri	3	De Zendb. Judæ 1
1 Zendb. Johannes	5	

Het Profetisch Boek.

De Openbaringe Jhannis.	22
-------------------------	----

Apocryfe Boeken.

	Cap.	Cap.
Het derde Boek Esdræ	9	't Gezangen der drie
Het vierde Boek Esdræ	16	Manne in den gloe-
Het Boek Tobie.	14	jenden Oben
Het Boek Judith	14	De Historie van Su-
Het Boek der Wyssh.	19	zanna
Ecclesiastæ / Jesu		Dan Wel en de Dzaak
Syrag	51	't Gebed van Manasse
Het Boek Barug / met		Erste Boek der Ma-
den zendbref Jer.	6	chabeen
Het aanschafel van		Tweede Boek der Ma-
Ester	7	chabeen
Seunge aanschafelen		Derde Boek der Ma-
van Daniel / namegh		chabeen.
Het Biech Hagarie / ende		

Konst- en Bastaard-woorden.

A Bandonneren, verlaten.	Acceys, tol.
Abbreviëren, verkorten.	Accomodabel, behulpzaam.
Abbreviatieberkortinge	Accomodatie, geyf.
Abborreren afschijffte.	Accorderen, bereenigē
Abintestato, bybersterf.	Accord, verdrag.
Aboleren, uitwissen.	Accresceren, aangroei-
Abrogeren, afschaffen.	jen.
Abrogatie, afschaffinge	Accumuleren, ophoepē
Absentie, afwezentheid	Accuraat, nauwkeurig.
Absent, afwezig.	Accuseren, beschuldigen
Absenteren, agterblyfē	Acquiferen, beruften.
Absoluit, onbepaald.	Acte, handeling.
Absolveren, ontslaan.	Actyf, vernuftig.
Absolutie, ontsagen.	Actueel, dadelijk.
Abstineren, onthouden	Addeeren, optellen.
Abstinentie, onthou-	Additie, optelling.
dinge.	Adhereren, aanhangen
Abstraheren, afstreiffen	Adherend, aanhangert.
Abstract, afgetraffien.	Adhoratie, aanporing
Abfurd, ongeraad.	Adyceren, toetwerpen.
Abundant, overblygedig.	Adjourneren, dagbaar-
Abuis, misflag.	ten.
Abuseren, misleiden.	Administreren, bedienē
Acceptatie, aanneeming	Administratie, bewind.
Accepteren, aanhaardē	Administrateur, be-
Acces, toegang.	windhebbert.
Accident, toeval.	Admirabel, wonderbaar.
	Ad-

xi
he
ri
ge
de
of
br
ve
zij
en
go
de
in

Admiraal, Zee-Doogd. Amiabel, bziendelyk.
Adfcriberen, toefchry- Amice, bziend.
ben.
Advancement, bozde- Ammunitie, kragtge-
ring: reedfchap.
Advanceren, bozderen. Ampel, wybloopig.
Adverteren, berwitti- Amphibologie, dubbel-
gen. zinnigheit.
Advertiffement, waar- Amplicteren, omhelzen
fchouwing. Analogia, ebentendheid
Advocaat, boozfpraak. Animeren, moedgeben.
Edificie, gebouw. Annotatiën, aantiffie-
Estimeren, fchatten. ningen.
Affaire, handel. Annullatie, bernietiging
Affecteren, hehartigen. Antiquiteit, oudheit.
Affectioneren, heminnē Apart, afgezonderd.
Affigeren, nanhegten. Apocryph, onregelma-
Affronteren, beledigen. tig.
Agent, hofgezant. Apologie, verantwoor-
Ageren, handelen. ding.
Aggraveren, bezware. Apofkaat, afballige.
Agnofceren, erkennen. Apofiel, gezant.
Alieneren, berbzreenden Apparentie, fchynbaan-
Alimentatie, opboeding. heid.
Allegeren, aanwyzē. Apparent, waarfchyn-
Alliantie, bondgenood- neigk.
fchay. Appliceren, toepaffen.
Alluderen, zinspelen. Applicatie, toepaffing.
Alteratie, berandering. Appoincteren, beffcher-
Ambaffade, bezending. ten.
Ambaffadeur, gezant. Apprehentie, hegteriffe
Ambitie, ftantzigt. Approbatie, goedkeu-
Amende, boer. ring.

Approcheren, naderen. Authoriteit, gezag.
Arbiters; goemannen. à Ufo, op een maand.
Arbitrage, uitfpraak. Baljuw, Landhoogd.
Argumenteren, reden- Balançeren, wegen.
habelen. Balance, ebenaar.
Arguēren, twiſt-rede- Beneficie, weldaad.
nen. Besoigne, bezigheit.
Argument, bewyſ. Besoigneren, arbeiden.
Arrest, beflag. Blameren, naamfchendē
Arrefteren, beffaan. Blafphemerē, lafteren
Arriveren, aanlanden. Braveren; trotseren.
Ascendent; op-klim- Breveteit, hoortheit.
mende. Brutaal, onbefchoft.
Assignatie, aantwyzing. Bulle, bziēf.
Assiteren, byfftaan. Cachet, zegel
Assistentie, hulp. Cachetteren, bezegelē.
Assureren, bezekeren. Calant, hoop-bziend.
Assurantie, bezekering. Calculatie, rekening.
Atheift, God-berzaker. Calangeren, betigten.
Attaqueren; aanbatten. Calumniēren, lafteren.
Attentie, aandagt. Cancellier, Opperfchry-
Attestatie, getuigenis. ven.
Attrapperen; agterha- Canon; regel.
len. Canonyk, regelmatig.
Avançe, winst. Canoniferen, inwyzē.
Avancement, bozdering. Capabel, tequaam.
Avanceren, bozderen. Capaciteit, dequaam-
Avantage, boozdeel. heid.
Audiētie, gehooz. Capitaal, hoofd-ftuk.
Avontuur, gebal. Captieus, hebzieglyk.
Autentyk, bekragtigt. Captif, gebangen.
Auteur, binder. Cargazon, hebzagting.
Authoriferen, volmag- Cas, gebal.
tigen. Cafferē, affchaffen.

de
in
ge
de
of
br
ve
zij
eu
go

34 NUTTIG EN NOODIG

Castigeren, kastyden. Cognosceren, kennen.
Casuel, bygebal. Cognoscement, getuig-
schap.
Catholyk, regtzinnig. Cohier, schat-reel.
Catologe, naam-rof. Collateriaal, bybeling.
Causeren, berazzaken. Collationeren, berge-
Caveren, berhoeden. liden.
Cavilleren, behinbbelen. Collectie, verzameling.
Cautie, hagtogt. Collecteur, inmaner
Cautionaris, harg. Collega, Amptgenoot.
Cederen, afstaan. Collegie, by-een-komst
Cedulle, reel. Collonie, balk-planting
Celebreren, bieren. Commanderen, gebie-
Censure, bestraffinge. den
Censureren, bestraffen Commandeur, bebel-
Ceremonie, plegtig- heid.
Certe-party, hebzag- Comedie, schouwspel-
ting-hief. Comediant, toneel-
Certificatie, berzebe- der.
ring. Commercie, koophan-
Cesseren, ophouden. del.
Character, merk-letter. Commys, 2 bebel-
Chirographie, hand- Commissaris, 1 hebber
schyft. Commissie, last.
Cipier, stokwaarder. Commodieux, gemak-
Circumstantie, om- lyk.
standigheid. Commoditeit, greys.
Citatie, dagbaarding. Commotie, beweging.
Civil, beleest. Communicatie, ge-
Clameren, roepen. meeschap.
Claufule, slot. Communiqueren, be-
Coactie, dwang. kendmaken.
Codicil, soogt han ul- Commuteren, mangle-
zerste wil. len.

Com-

SPELD-BOEKJE.

35

Compact, berband. Condemneren, berban-
Compagnie, maect- zen.
schap. Condemnatie, bonnis.
Compareren, berfchy- Conditioneren, behan-
nen. gen.
Comparatie, by-een- Confederatie, berband.
komst. Conferentie, redemig-
Compasie, niedelyden. seling.
Compendieux, behnopt Confesseren, beghden.
Compenfatie, berge- Confirmitie, bebesti-
ding. ging.
Competent, behaaglyk. Confiscatie, berbeurt-
Compleet, volkomen. making.
Complice, makker. Conform, gelyk.
Compliment, eerbewy- Confrater, medebroe-
zing. der.
Complot, t'samenfpan- Confuis, berwaed.
ning. Congratuleren, begroet-
Comportement, gebzag ten.
Comporteren, t'sa- Conjuratie, t'samen-
menfteen. zweringe.
Comprehenderen, be- Connexie, t'samen-
grypen. knoopinge.
Congres, gebzongen. Connuentie, ooglyk-
Compromis, berlofs- hinge.
Concept, ontwerp. Conquesteren, berobhe-
Concerneren, betreffen. ren.
Concille, raad3-ber- Confacreren, toeheg-
gadering. ligen.
Concluderen, besluten Conscientie, gewiffe.
Concordantie, overeen- Conscientieus, oprecht.
stemming. Consent, berlof.
Concorrentie, samen- Consequentie, gebolg.
loop. Confiderabel, aanmer-
kelijk.

xi
he
ri
ge
de
of
br
ve
zij
en
go
de
in

36 NUTTIG EN NOODIG

Configneren, berzege-
len. Corresponderen, obee-
renhomen.
Consistorie, kerckenraad Corrigeren, berbetren.
Consonent, t'samen-
stemmende. Costume, gewoonte.
Constant, standvastig Courage, moed.
Constituëren, balmag-
tigen. Courant, loopende.
Constringeren, dwin-
gen. Cours, loop.
Constringeren, dwin-
gen. Couvert, bezzel.
Consulatie, raad-ge-
ting. Crediet, inschuld.
Consumeren, betren. Crediteren, betrouwen
Contentement, genoe-
gen. Crediteur, schuldeischer
Continuëren, volhar-
den. Crimen, misdaad.
Contract, verdrag. Crimineel, doot-schul-
dig.
Contradictie, tegen-
spraak. Cronyk, tyd-boek.
Contrarie, tegen-
dig. Curateur, toezinder.
Contra-fol, tegen-
boek. Curieux, net.
Contribuëren, opzegen-
gen. Damneren, berboemern.
Contravers, tegen-
strydig. Dangereux, gevaerlyk.
Conversatie, omme-
gang. Datum, dagteiffening.
Convoy, geley. Debat, wederlegging.
Copsy, afschijft. Debarteren, weder-
spelen.
Cordiaal, gulhertig. Debit, schuld.
Corporaal, rot-niester. Debitur, schuldenaar.
Corpulent, luydig. Dibitrice, schuldena-
ressen.
Correctie, berbetring. Declaratie, berklarin-
ge.
Declinatie, afwyking.
Decreet, besluit.
Defect, gebrek.
Defenderen, berbedigen.
De-

Defentie, bescherminge.	Distimuleren, ontbein-
Definitie, bepalinge.	zen.
Deliberatie, beradung.	Distinctie, onderscheid.
Delicaat, lekker.	Divers, heerseiden.
Delict, misdad.	Divideren, verdeelen.
Demonstratie, betoog.	Divisie, deeling.
Deputeren, af-zenden.	Divulgeren, versprei-
Disputeren, afstand-boen	den.
Desolaat, mistroostig.	Doctor, leeraar.
Defordre, ongeordheid.	Doleren, klagen.
Desperatie, wanhoop.	Domestyk, huisgenoot.
Dessein, voornemen	Domicilie, woonplaats.
Dermineren, afpa-	Domineren, heerschen.
len.	Donatie, gift.
Devys, zin-spreuk.	Donarie, vuidschap.
Devoir, pligt.	Dresseren, toerichten.
Devoot, aandagtig.	Duël, twee-gegt.
Diffameren, saamroo-	Dupliceren, verdubbe-
ben.	len.
Differentie, verschil.	Durabel, duurzaam.
Difficulteit, moeilyk-	Edict, gebod.
heid.	Effect, gewoigt.
Diminuëren, bermin-	Effectieve, nietter-daad
beren.	Egaal, gelijk.
Direct, regel-regt.	Electie, verkiezing.
Directie, bestier.	Eligeren, verkiezen.
Dicipline, tugt.	Eloquent, welsprekend.
Discreet, bescheiden.	Embuscade, lage.
Discours, praatsje.	Eminent, uitstekend.
Disgratie, ongunst.	Employ, bediening.
Disordre, verwarring.	Endoceren, Endorce-
Disponeren, schikken.	ren, op den rug schryben.
Disputeren, redenka-	Engageren, inwikk-
elen.	len.

Equipage, toerusting. Extremitet, uiterste.
 Equiperen, toerusten. Fabel, listig.
 Erreur, dwaling. Fabuleus, heuzelagtig.
 Essentieel, wezentlyk. Fabriceren, timmeren.
 Estimeren, schatten. Fabryk, houth-meeſter.
 Esquadre, troep. Facit, maakt.
 Evident, blykelyk. Facteur, bewindhebber.
 Examen, onderzoek. Fameus, berugt.
 Examineren, toetsen. Familair, gemeenzaam.
 Exeptie, uitzondering. Fantasie, inbeelding.
 Exclameren, uitroepen. Fantastyk, eigenzinnig.
 Excluderen, uitsluiten. Fataal, wooblotig.
 Excommunicatie, ber- Fatige, ongemak.
 banding uit de Ge- Faveur, gunst.
 meente. Favorabel, gunstig.
 Excuseren, onschuldig- Favoryt, gunsteling.
 gen. Festeren, onthalen.
 Executoren, uitvoeren. Fiat, 't geschiet.
 Exempt, vry. Fideicomis, erf-erf-
 trouwing.
 Exerceren, oefenen. Figureren, afbeelden.
 Expeditie, af-vaardig- Finalyk, eindelyk.
 ging. Finisse, bond.
 Experientie, ondervin- Firmament, uitspanfel.
 ding. Fingeren, bertieren.
 Expert, rebaten. Fiscaal, graanslykheid.
 Expiteren, eindigen. bezogger.
 Explicatio, uitlegginge. Flatteren, vleijen.
 Expres, uitdruklyk. Fleur, bloep.
 Expresſie, uitdrukking. Floreren, bloeyen.
 Extract, uittreksel. Floryn, gulden.
 Extraordinaris, onge- Foly blad.
 meen. Formeren, vormen.
 Extreem, uitnemende. Formulier, leest.

Forti-

Fortificeren, berster- Grossier, groot-hande-
 ken. laar.
 Fortresse, sterkte. Habil, bequaam.
 Fortuin, geluk. Habilitet, behevindigheid.
 Fourneren, verschaffen. Harmonie, overeen-
 Frauderen, bedriegen. stemming.
 Frequenteren, bywo- Havery, ongebal.
 nen. Hazard, kans.
 Frustreren, berubelen. Hazarderen, wagen.
 Fulmineren, uitbulde- Hypocryt, beuzer.
 ren. Historie, geschiedenis.
 Functie, bediening. Honorabel, aanzien-
 Fundament, grond. lyk.
 Furieus, razende. Horribel, schriklyk.
 Gagie, bezoldinge. Hostiliteit, byandryk-
 Gageren, beloonen. heid.
 Garant, verhaal. Idioot, ongeleerde.
 Generaal, gemein. Ignorant, onwetende.
 Generaliteit, Land-ge- Imagineren, inbeelden.
 meenschap. Immediatelyk, onmid-
 Genereus, edelmoedig. delyk.
 Geste, gebaar. Inpertent, ongeruyt.
 Glorie, heerschypheid. Impetrant, verwerber.
 Glorieux, lofselyk. Important, gewichtig.
 Glosse, uitlegging. Importeren, bedriegen.
 Gouvernement, bestie- Impositie, belasting.
 ring. Impost, schattinge.
 Gouverneur, Land- Impotent, onmagtig.
 hoofd. Impresſie, indruk.
 Graad, trap. Imputeren, toerekenen.
 Gratuleren, gelukwens- Incapabel, onbatbaar.
 sen. Incarnatie, mens-wa-
 Graviteit, bestigheid. ding.
 Griffier, hof-schryber. Indicident, inbal.

C 4

In-

Incivil, onbeleest.	Infaam, eerloos.
Inclinatie, neiging.	Infecteren, besmetten.
Incluis, ingesloten.	Influëntie, inbloed.
Incomoditeit, onge- mak.	Informereren, berigten.
Incomoderen, ontry- ben.	Infringeren, inbreken.
Incomporabel, onber- gepelyk.	Ingenieur, houtheker.
Inconstant, onstand- vastig.	Ingrediënt, inmengsel.
Inconveniënt, ongebal-	Ingressie, ingang.
Incorporeren, inbly- ben.	Inhabil, onbequaam.
Incorruptibel, onber- derffelyk.	Injuriëren, berongely- ken.
Incredibel, ongelooft- lyk.	Innavigabel, onbebaar.
Indemneren, bezynen.	Innumerabel, ontel- baar.
Independent, onafhau- pelyk.	Inquisiteur, onderzoek- ker.
Indifferent, onverschil- tig.	Inscriptie, opschyft.
Indirect, kromtoeg.	Infereren, inboegen.
Indiscreet, onbeleest.	Insinuatie, berisping.
Iudispooft, ongezond.	Insolvent, ondetaal- baar.
Indibutabel, ontwyf- felbaar.	Inspectie, beschouwing.
Indulgentie, toelating.	Inspiratie, inblazing.
Inegaal, oneffen.	Instantie, aanhouding.
Inegaliteit, oneffenheid.	Instituëren, onderwys- zen.
Inestimabel, onwaar- derlyk.	Institutie, instelling.
Inexcusabel, onber- schoonlyk.	Instruëren, onderbrengen.
	Instrument, werktuig.
	Intentie, oogmerk.
	Intercessie, tussenspraak.
	Interdiceren, verbieden.
	Interdict, verbod.

Intrest, belang.	Malcontent, ongenoegt.
Interrogatie, onderzaging.	Maledictie, verbloeking.
Intoleabel, onberogaaglyk.	Mandaat, bevel.
Introduceren, inbrengen.	Manufacture, handwerk.
Invasie, inval.	Manifest, openbaar.
Inventaris, doel-reel.	Manquement, gebrek.
Inventeren, uitbinden.	Manqueren, ontzeken.
Involutie, inwikkeling.	Manuaal, hand-boek.
Journaal, dag boek.	Marcheren, optrekken.
Item, insgelijg.	Marge, bladrand.
Lias, snoet.	Massacreren, vermoorden.
Liberaal, mild.	Maxime, gezond-regel.
Liberteit, vryheid.	Madaille, pronkpenning.
Libertyn, vrygeest.	Medicyn, Arts.
Licent, tol.	Medicinaal, geneeslyk.
Lemiten, landscheidingen.	Mediateur, middelaar.
Liquidatie, afrekening.	Mediatie, bemiddeling.
Litis contestatie, rechtspleging.	Mediteren, overwegen.
Logeren, huisvesten.	Memoriaal, gedenk-boek.
Logys, herberg.	Menageren, huishouden.
Luitenant, stedehouder.	Mentioneren, gewagen.
Magazyn, pak-huis.	Minister, dienaar.
Magistraat, overheid.	Minute, ontwerp.
Magneet, zeessteen.	Mirakel, wonderwerk.
Magnificentie, praagt.	Miserabel, elendig.
Magnifyk, heerlyk.	Missive, brief.
Majesteit, heerlykheid.	Misterie, verboggenheid.
Maintineren, handhaven.	Moderateur, tussenspreker.

he	Modereren, bemiddelen.	Negotiant, koopman.
ri	Moderne, hedendaags.	Negotiëren, handelen.
ge	Modestie, zedigheid.	Neutraal, onzijdig.
de	Molesteren, quellen.	Nihil, niet met al.
of	Moment, oogenblik.	Nobel, edel.
br	Momus, spouter.	Number, getal.
ve	Monarchie, alleenheer-	Nominatie, noeming.
zij	ing.	Nomineren, noemen.
en	Monopolie, opkoop.	Nota, merk-teeken.
go	Monstreus, wanscha-	Notabel, merkelyk.
	pen.	Notaris, beaupt-schep-
	Monteren, bedragen.	ter.
de	Monument, graf.	Noteeren, aantekenen.
in	Moraal, zedelyk-	Notificeren, befiend-
	Mortaliteit, sterfelyk-	maken.
	heid.	Notoor, hemelgyl.
	Mortificeren, booden.	Notule, aantekening.
	Motyf, heilweegreden.	Noviteit, nieuwigheid.
	Overen, roeren.	Nulliteit, nietigheid.
	Multiplicatie, vermeer-	Obedientie, gehoor-
	dering.	zaamheid.
	Murmuratie, moering.	Object, voorwerp.
	Murmureren, kintoren.	Objecteren, voorwerpen.
	Mutatie, verandering.	Oblatie, offerhanden.
	Mutuëel, onderling.	Obligatie, schuld-brief.
	Myfterie, verborgent-	Obscur, duister.
	heid.	Observantie, gewoonte.
	Namiffement, opbrengen.	Observeren, waarnemen.
	Nantiferen, opschieten.	Obfteren, tegenstaan.
	Narreren, berispen.	Obftinaat, hardnekkig.
	Natie, holl.	Obtineren, berwerpen.
	Nativiteit, geboorte.	Occasie, gelegentheid.
	Negligereu, verzuimen.	Occident, ondergang.
		Occi-

Occidentaal, west-Paraferen, tekenen.
 waards. Parafrafe, uitbeelding.
 Occupatie; bezigheid. Pardonneren, vergeven.
 Oôroy, verlos. Parenthese; tusschenre-
 Oôroyeren, berispen. den.
 Odius, hatelgh. Parfumeren, versoonen.
 Offenseren, beledigen. Parlément, raadhof.
 Offensif, beschadigende. Parlemeren, t'sa-
 Offereren, aanbieden. menspreken.
 Officie, bedieninge. Parochie, wijk.
 Operateur, werk-mee-Parochiaan, wijk-paap-
 ster. Partiaal, zydig.
 Opereus, arbeidszaam. Participant, deelgenoot.
 Opinie; meeninge. Particulier, byzonder.
 Opposeren, tegenstel-Partuur, weerga.
 len. Passagier, reiziger.
 Oppresseren, onder- Passado, boozleden.
 drukken. Passeren, voorbygaan.
 Optie; s'keur. Paspoort, byzetteghief.
 Orakel; Godspraak. Passif, lydende.
 Orateur; redenaar. Passie, lyding.
 Oratie, redeneering. Pattoor, haer.
 Ordinantie, schikking. Patient, lyder.
 Ordinaris, gewoonlyk. Patienteren, buiden.
 Ordre, hebel. Patientie, gedult.
 Oriëntaal, oostwaarts. Patria; vaderland.
 Orgineel, byzonderlyk. Pasquil, schimp-schijst.
 Orthodox, rechtzinnig. Patriarch, aarts-bader.
 Ostage, gyseling. Patrimonie, vader's erf-
 Ostagier, gyselaar. goed.
 Payment, s'lem-geld. Patriot, vaderlands-
 Parabel, gespleenig. liefhebber.
 Paradox, wonderspreuk. Patroon, hoofstander.
 Paveljoen, tente.

de
ri
ge
de
of
br
ve
zij
en
go
de
in

44 NUTTIG EN NOODIG

Pauseren, herpoozen. Ponct, stip.
Pedagoog, tugt-mee-ster. Polus van assurantie, herzeherdzief.
Peine, straffe. Politie, burgerschap.
Pelgrimagie, bebaard. Polyt, beschaast.
Pellegrim, bebaard-reizet. Polygamy, beel wyberg.
Penetrenen, doozhelen. Pompeus, pzagtig.
Penetentie, verouwt. Poneren, stellen.
Pensioen, loon. Populeus, bolli-epfi.
Pensionaris, loontrek-Portie, deel.
hend raadsgman. Port, hiez-loon.
Percento, ten honderd. Positie, stelling.
Perfektie, volmaakt-Possederen, bezitten.
heid. Possesseur, bezitter.
Perykel, gebaar. Potentaat, geweldheer.
Pireode, volzin. Practyk, bewerking.
Permissie, toelating. Preparatie, doozberei-
ding.
Perniticus, schadelijk. Prepositie, doozstel.
Perplex, verbaast. President, doozzitter.
Persecutie, herbolginge. Precys, stipt.
Persevereren, volhardē. Predecesseur, doozzant.
Persuaderen, ohezeden. Predestinatie, doozbe-
stemming.
Perturberen, verouren. Predicatie, verhoudi-
ging.
Placant, netelig. Preferentie, doozbee-
king.
Placaat, plakischzift. Planaet, dwaal-star.
Plenipotentiaris, ge-Prejuditie, nadeel.
volmagtigde. Prelaat, verhoogt.
Pleydoy, geding. Praemie, herzehergeld.
Pluraliteit, meerder-Preparatie, toebereiding.
heid. Prepareren, toeberei-
den.
Poene, straf.

Pre-

Presentatie, aanbieden. Professie, bejdenis.
 den. Professor, hooft-leer-
 Presentie, tegenwooz- aar.
 digheid. Profiteren, hoozdeef-
 Preservatie, behoeding. doen.
 Presteren. nakomen. Prognosticatie, hooz-
 Presumeren. vermeenen. kening.
 Presupponeren, hooz- Progeisse, hooztgang.
 onderstellen. Project, hoozwerp.
 Pretenderen, eijstjen. Prologe, hoozreden.
 Pretentie, eig. Prolongatie, verlen-
 Pretext, hoozwendig. ging.
 Prevaleren, oertreffen. Prolongeren, verlen-
 Principaal, hooznaam. gen.
 Prefatie, waardeering. Promiteren, beloven.
 Privaat, byzonder. Promotie, hoozbering.
 Privilegie, hoozrecht. Pronunciëren, uitwy-
 Probabel, goedheurig- zen.
 lyft. Profetic, hoozzegging.
 Procedure, pleit-han- Profeteren, hoozseg-
 delaar. gen.
 Proces. geding. Proportie, ekenredig-
 Processie, ommeegang. heid.
 Proclamatie, uitroe- Propositie, hoozstelling
 ping. Prose, rymloos.
 Procuratie, baimagt. Prospereren, gelwin-
 Procurator, gemagtig- nen.
 de. Protexie, beschermun-
 Procureur, pleitbezoz- ge.
 ger. Protest. beklag.
 Product, uitkomst. Protestatie, betuiging.
 Profaan, godloos. Proteccol, schryf rol.
 Profaneren, ontzegt- Provenu, inkomst.
 gen. Proviant, hoozraad.
 Pro-

de
in
ge
de
of
br
ve
zij
en
go
de
in

46 NUTTIG EN NOODIG

Providentie, boogzie- Reciptoque, ober en
nigheid. weer.
Provisioneel, by boog- Recommandatie, aan-
taad. beveling.
Provoceren, uitarten. Reconpenseren, ber-
Publicatie, ahsionngen. geiden.
Publyk, openbaar. Recreratie, hermaant.
Puncteren, stippen. Rector, schoolhoog.
Purificeren, zuiveren. Redemptie, berloofing.
Purgeren, lozen. Reëel, dabesgh.
Quadraat, vierkant. Reformatie, herboog-
Qualificatie, hoedanig- ming.
maaking. Refuteren, wederleggen.
Qunliteit, hoedanigheid. Regard, opzigt.
Quantiteit, grootheid. Register, bladwijzer.
Quartier, ligs-gena. Relaa, verhaal.
Quitantie, quyt-drief. Relateren, verhalen.
Quiteren, ontstaan. Reliquien, oberlofzels.
Quoto. aandeel. Reliqua, oberfchat.
Quotifatie, fchatting. Remarqueren, aan-
Rabat, ahsionng. merken.
Rabarteren, ahsionngen. Rembourferen, ber-
Raffineren, zuiveren. fchieten.
Rantloen, losgeld. Remedieren, heelen.
Raport, hefcheid. Remiteeren, oberzen-
Rafieren, hermetelen. den.
Ratificatie, heheagti- Remonstreren, bertoo-
ging. nen.
Ratificeren, heheagti- Renoveren, hermeteluen
gen. Repareren, hermeteluen
Rationeel, redesgh. Repeteren, verhalen.
Razo, hehaarte. Reprefenteren, bertoo-
Rebel, wederfpannig. nen.
Respiffie, ontfangeel. Republyk, gemeeneheft
Repu-

SPELD-BOEKJE. 47

Reputatie, agting. Robuft, fterk
Request, berzoekfchift. Royeren, uitschabben
Requirant, eiffer. Route, berftrouwing
Reservatie, behouding. Ruineren, bermetelen
Residentie, berwyf. Ruineus, houballig
Resignatie, bezigtung. Rumoor, gerugt
Refineren, onderwyzen. Sacrament, bond-zege
Resistentie, wederftand. Sayfoen, gety
Resolveren, boognamen. Salaris, bezolding
Resolutie, befluit. Salveren, behouden
Resonnantie, weder- Saluëren, hegroeten
ftant. Samplant, fchyndaar-
Refort, onderhoorig. heid
Respect, ontzag. Satisfactie, boldoening
Respyt, uitsfel. Sauvegarde, bygeley
Respiteren, adem-ha- Schandaal, ergernis
len. Scepter, ryksftaf
Responderen, antwoog- Scrupuleus, angstbalkig
den. Secluderen, uitsluiten
Reste, oberfchat. Seconde. tweede
Resteren, oberloffen. Secouderen, byftaan
Restituëren, herftellen. Secours, hulp
Retireren, nazelen. Secretaris, geheim-
Retour, weder-keer. fchyber
Retrencheren, af-fing- Securiteit, bepligheit
den. Senateur, Raads-her
Revilatie, berligting. Sententie, bannig
Revengeren, wjchen. Sentiment, geboelen
Revenuën, inkomften. Separatie, fcheiding
Reverentie, eerbewyng. Sericus, eunfing
Revocatie, herwoeping. Servetuit, dienftbaar-
Riguer, strengheid. heid
Rigoreus, streng. Sicaneur, heetelaar
Rifico, gebaar. Signet, zegeking
Sim-

de
ri
ge
de
of
br
ve
zij
en
go
de
in

48 NUTTIG EN NOODIG

Simpliciteit, eenvoudigheid	Succederen, nabolgen
Simuleren, beinzen	Successeur, erfgenaam
Singulier, zonderling	Superflu, overtollig
Societeit, gezelschap	Suppliant, smeekeling
Solaas, troost	Surplus, overschot
Solemniseren, haren	Survivance, overlevendheid
Solliciteren, bezochten	Suspect, verdacht
Solveren, betalen	Sustineren, meenen
Sommeren, optellen	Synode, kerkelijke vergadering
Sonderen, pellen	Tabernakel, tente
Sostery, neug-wijsheid	Tarderen, betoeben
Sorteren, uitzonderen	Taxeren, schatten
Soulageren, troosten	Temteren, quellen
Specie, soort	Teneur, inhoud
Souverein, Opperhoofd	Termyn, bepaling
Specialyk, zonderling	Termen, spreekwoorden
Spektakel, schouwspel	Territoir, landpaal
Speculeren, bespiegelen	Testament, uiterste wil
Spenderen, behoeftigen	Testimonium, getuigenis
Statueren, instellingen	Theologie, Godgeleerdheid
Stipuleren, uitzonderen	Thesaurier, ontfanger
Studeren, beblutigen	Tincture, berwing
Subalterne, onderhoorige	Tirannie, wreedheid
Subject, onderwerp	Tituleren, opschrijven
Subiniteren, onderstellen	Tolereren, verdragen
Subsidie, onderstand	Tombe, graf
Substractie, afrekening	Tormenteren, pijnigen
Substantie, zelfstandigheid	Torture, pijnbank
Subtyl, suedig	

Totaal, geheel.	Valideren, gelden.
Tractaat, handeling.	Variabel, veranderlyk.
Tracteren, handelen.	Vehement, hebig.
Trafyk, koophandel.	Vendu, berhooping.
Tragedie, treurspel.	Ventileren, rebenfisten.
Treiter, bezrader.	Verefiëren, waarmaken.
Transformeren, her- hozimen.	Vexëren, quellen.
Translateren, oberzette.	Vicaris, Stadhouder.
Transport, oberdzagt.	Victorie, oberwinning.
Transubstantiatie, ber- zelfftandiging.	Victualie, leestogt.
Trevis wapen-ftilftand	Vigalant, wakker.
Triangel, driehoek.	Vilein, afgunftig.
Tribulatie, berdziet.	Violeren, fhenden.
Triumf, zeggezaal.	Vifioen, gezigt.
Troubleren, beroeren.	Vifiteren, bezoeften.
Troup, hoop.	Vocabulaar, woordboek.
Tumult, oproer.	Vocatie, beroep.
Tyranniferen, geweld- doen.	Volumen, boekdeel.
Vacant, ledig.	Voyagie, reis.
Vacantie, ledigheid.	Ultimo, laaftten.
Vagebond, landlooper.	Unie, eenigheid.
Valeur, waarde.	Univerfeel, algemeent.
	Ufurpatie, bezitnemun- ge.
	Ufus, gebzuik.

Eenige woorden met haar betekenis als die by de Orateurs (Redenaars) gemeenlyk worden gebruikt.

A ctio, handeling.	<i>Apostopesis</i> , verzwying.
<i>Acclamatio</i> , toejuiging.	<i>Apostrophe</i> , afwending.
<i>Affectus</i> , hertstogten.	<i>Apodixis</i> , verwerping.
<i>Attologia</i> , oorzaakzegg- ging.	<i>Arche</i> , begin.
<i>Allegoria</i> , by-spraak,	<i>Argumenta</i> , bewysre- zinspeling.
<i>Anaphora</i> , voor-ver- haal.	<i>Barbara</i> , bastaartwoor- den.
<i>Anaecephaliosis</i> , hertel- ling.	<i>Causae</i> , hoofdzaken,
<i>Anadiplosis</i> , verdubbe- ling.	<i>Catachresis</i> , misbrui- king.
<i>Antonomasia</i> , vernoe- ming.	<i>Chariëntismus</i> , bespot- ting.
<i>Aniactesis</i> , weërslag	<i>Cogitatum</i> , bedenking.
<i>Antypophora</i> , tegen- brengen.	<i>Color</i> , verw.
<i>Antimetabole</i> , verwis- feling.	<i>Confirmatio</i> , bevestiging.
<i>Aniheron</i> , tegenstel.	<i>Contentio</i> , betwisting.
<i>Auxesis</i> , vergrooting.	<i>Confutatio</i> , weërleg- ging.
<i>Aporia</i> , twyffeling.	<i>Dispositio</i> , schikking.
	<i>Dignitas</i> , weerdigheid.
	<i>Diafyrmus</i> , beschim- ping.
	Di-

Distributio, verdeeling. *Hypobole*, onderwér-
Diaryposis, afbeelding. ping.
Digressio, uitwyking. *Hypotyposis*, afbeelding.
Dubilatio, twyffeling. *Icon*, gelykenis.
Elegantia, aartigheid. *Illustio*, bespottig,
Ellipsis, uitlating. *Incrementum*, ryzing.
Elocutio, bewoording. *Inventio*, vinding.
Epanálepsis, agter-na-*Ironia*, beschimping.
 verhaal. *Junctura*, voeging.
Epanodes, woërkeering. *Litotes*, vermindering.
Epanórhosis, verbeter-*Metaphora*, overdragt.
 ring. *Metonymia*, overna-
Ephipora, naverhaal. ming.
Epitrope, belyding. *Metalepsis*, overneming
Epiphenema, toejuy-*Merisimos*, verdeeling.
 ching. *Meiosis*, verkleining.
Erotima, vraging. *Metabasis*, overtred.
Etymologia, oorspronk-*Memoria*, geheugenis.
 lykheid. *Memisis*, naäping.
Exergasia, uitwerking. *Mores*, zeden.
Exclamatio, uitroeping. *Mysterisimus*, begui-
Exordium, inleyding. ching
Figura, verbeelding. *Narratio*, verhaal.
Genus, geslagt. *Noëma*, inval, beden-
Gnome, zinspreuk. king.
Grammatica, letterkonst. *Numerus*, maat, geral.
Homoiopiton, gelyk-*Onomatopoiá*, naam-
 valling. verdigting.
Hemóticteuton, gelyk-*Oratoria*, redenryk-
 einding. konst.
Hypóthesis, onderstelling. *Orator*, redenaar.
Hyperbole, grootspreek. *Ordo*, order.
Hypallage, verdrajing. *Partitio*, verdeeling.
Hypophora, voorbren-*Paragmenon*, spruitre-
 gen. ding. Pa-

<i>Paranamofia</i> , verlette- tering	<i>Profopopoa</i> , persone- ring.
<i>Parechelis</i> , naklank.	<i>Puritas</i> , zuiverheid.
<i>Paromologia</i> , toegeving.	<i>Quaesto</i> , gefchil.
<i>Paradeigma</i> , voorbeeld.	<i>Reticentia</i> , verzwijging.
<i>Parabole</i> , vergelyking.	<i>Rejeflio</i> , verwerping.
<i>Paradiastole</i> , onder- fcheiding.	<i>Reuocatio</i> , herroeping.
<i>Paraleipfes</i> , voorby- gang.	<i>Rhetorica</i> , redenryk- konst.
<i>Pathe</i> , herftogten.	<i>Schema</i> , gefalte.
<i>Pathopolia</i> , ontroering.	<i>Sermotinatio</i> , redene- ring.
<i>Peroratio</i> , befluiting.	<i>Synecdoche</i> , vervan- ging.
<i>Perfpecuitas</i> , duidelyk- heid.	<i>Syntaxis</i> , t'famenvoc- ging.
<i>Periphrasis</i> , omschry- ving.	<i>Synonymia</i> , eennamig- heid.
<i>Periodes</i> , volzin.	
<i>Pleomafmus</i> , vertollig- heid.	<i>Symbote</i> , overeenstem- ming of bypaffing.
<i>Polypoton</i> , valwendig.	<i>Tapeinofis</i> , verkleining.
<i>Polyfyndeton</i> , veel aan- eenkoppeling.	<i>Thesis</i> , ftelling.
<i>Propofitio</i> , voorftelling.	<i>Testemonia</i> , getuigenis- fen.
<i>Principiam</i> , aanvang.	
<i>Prolepfis</i> , voorkoming.	<i>Transitio</i> , overgang

Numiratio, of Telling.

L Cert alle Getallen noemenende uitspreken/die
gemaakt worden uit deze tien Cyffers/ als
1/2/3/4/5/6/7/8/9/0.

1	Gen	- - -	j	20	Twintig	-	xx
2	Twee	- - -	ij	30	Dertig	-	xxx
3	Drie	- - -	ijj	40	Veertig	-	xl
4	Vier	- - -	ib	50	Vyftig	-	l
5	Vyf	- - -	b	60	Zestig	-	lx
6	Zes	- - -	bj	70	Sebentig	-	lxx
7	Zeven	- - -	bij	80	Tagtig	-	lxxx
8	Agt	- - -	bijj	90	Neigentig	-	xc
9	Nege	- - -	ic	100	Honderd	-	c
10	Tien	- - -	rc	200	Tweehonderd	-	cc
11	Elf	- - -	rcj	300	Driehonderd	-	ccc
12	Twaalf	- - -	rcij	400	Vierhonderd	-	ccc
13	Dertien	- - -	rcijj	500	Vyfshonderd	-	cccl
14	Veertien	- - -	rcib	600	Zeshonderd	-	ccclx
15	Vyftien	- - -	rcbj	700	Zevenhonderd	-	ccclxx
16	Zestien	- - -	rcbij	800	Agtshonderd	-	ccclxxx
17	Sebentien	- - -	rcbijj	900	Negehonderd	-	ccclxxx
18	Agtien	- - -	rcbijj	1000	Duizend	-	md
19	Negetien	- - -	rcijj	10000	Tienduz.	-	md

TATEL van MULTIPLICATIO.

he
ri
ge
de
of
br
ve
zij
en
go
de
in

2 maal	2 ——— 4	6 maal	6 ——— 36		
	3 ——— 6		7 ——— 42		
	4 ——— 8		8 - 18 - 48		
	5 ——— 10		9 ——— 54		
	6 - 18 - 12		7 maal	7 ——— 49	
	7 ——— 14			8 - 18 - 56	
	8 ——— 16			9 ——— 63	
	9 ——— 18			8 maal	8 - 18 - 64
	3 maal				3 ——— 9
4 ——— 12		9 maal	9 - 18 - 81		
5 ——— 15			12 ——— 24		
6 - 18 - 18		2 ——— 3	12 ——— 36		
7 ——— 21		3 ——— 4	12 ——— 48		
8 ——— 24		4 maal	12 - 18 - 60		
9 ——— 27	6 ——— 12		12 ——— 72		
4 maal	4 ——— 16		7 ——— 12	12 ——— 84	
	5 ——— 20	8 ——— 12	12 ——— 96		
	6 ——— 24	9 ——— 12	12 ——— 108		
	7 - 18 - 28	5 maal	2 ——— 16		
	8 ——— 32		3 ——— 16	16 ——— 32	
	9 ——— 36		4 ——— 16	16 ——— 48	
5 maal	5 ——— 25		5 ——— 16	16 ——— 64	
	6 ——— 30		6 maal	16 ——— 80	
	7 - 18 - 35	16 - 18 - 96			
	8 ——— 40	7 ——— 16		16 ——— 112	
	9 ——— 45	8 ——— 16		16 ——— 128	
	6 maal	6 ——— 36		9 ——— 16	16 ——— 144
7 ——— 42					

Van

Van de Hoofdletteren.

De eerste Letter van een reden moet een Hoofdsaal wezen. De namen van Koninkrijken / Landen / Steden / Oorpen / Heerlijkheden / Giebiaren / moeten mede met een Hoofdsaal gesteld worden: als Engeland, Schotland, Vrankryk, Ierland, Holland, Rotterdam, Delfshaven, Ryswyk, de Maas.

De namen van Waardigheden / Ampten / Bedieningen / als: Koning, Prins, Keurvorst, Raad, Burgermeester, Vroedschap, Admiraal, Kapitein, moeten noodzakelyk met een Hoofdsaal gesteld worden. Als mede de namen van menschen; Joannes, Jacob, Maria, enz.

Eenige Verkortingen.

Kon: Maje: Beteekent Koninklyke Majesteit.

K. H. Koninklyke Hoogheid.

H: M: Hoog-Mogende.

Ed: Mog: Edel Mogende.

K: V: D: Keurvorstelyke Ooglugtigheid.

Extr: Extraordinary.

Doort: Ooglugtigheid.

O. I. C. Oost-Indische Compagnie.

W. I. C. West-Indische Compagnie.

Kapt: Kapitein.

Wed. Weduwe.

Zalr. Zaliger gedagtenis.

St. Sint / of Sanct.

56 NUTTIG EN NOODIG SPELD-BOEKJE.

P. S. Beteekend Post Scriptum; en wil zo heel te kennen geben als; zoo eben komt tyding

N. S. Heeft twee beteekemissen / als het na een zeker tyd volgt / dan beteekent het Nieuw styl: By hoozbeeld; den 12 April 1699. N. S. te zeggen; Den 12 April 1699. Nieuwe styl.

Maar als N. S. hooz den naam van een Spaans Schip komt te staan / dan beteekent het; Nostre Signore: by hoozbeeld N. S. de l'Aparation, Lees Nostre Signore de l'Aparation.

E I N D E.

xi
he
ri
ge
de
of
br
ve
zij
en
go
de
in

